

Eko-schémy ako nový typ priamych platieb v programovom období 2023 - 2027

Nitra, 22.9.2022

JUDr. Soňa Lukáčová

Odbor priamych platieb a správnych činností | Sekcia rozvoja vidieka
a priamych platieb

Eko-schémy v Strategickom pláne spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027 (1/2)

- rok 2020 – interná príprava návrhu eko-schém
- rok 2021 – pravidelné stretnutia so zástupcami poľnohospodárov a ďalších zainteresovaných organizácií k návrhu postupov v rámci eko-schém
- 01. 12. 2021 – predloženie návrhu SP SPP 2023 – 2027 Európskej komisii na neformálnu konzultáciu
- 20. 12. 2021 – pripomienky Európskej komisie k návrhu SP SPP 2023 – 2027 v rámci neformálnej konzultácie
- 10. 02. 2022 – SP SPP 2023 – 2027 schválený vládou Slovenskej republiky
- 16. 02. 2022 – SP SPP 2023 – 2027 predložený na schválenie Európskej komisii
- 11. 05. 2022 – oficiálne pripomienky Európskej komisie k predloženému SP SPP 2023 – 2027
- 17. 08. 2022 – zverejnenie 1. pracovnej verzie usmernenia k eko-schémam
- 23. 08. 2022 – ukončenie negociácií s Európskou komisiou k častiam týkajúcich sa eko-schém
- súčasnosť – poskytovanie objasnení k pravidlám eko-schém za účasti zástupcov poľnohospodárov a príprava vnútroštátnej legislatívy pre priame platby

Eko-schémy v Strategickom pláne spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027 (2/2)

- Pôvodne diskutovaná koncepcia zahŕňala 11 výberových eko-schém (z toho 9 plošných)
- Žiadateľ by si podľa preferencií zvolil kombináciu intervencií, do ktorých sa zapojí
- Platba by bola založená na kompenzácii ušlého príjmu a dodatočných nákladov
- Následne v priebehu leta 2021 úprava koncepcie eko-schém – posun od výberových eko-schém k tzv. celofarmovej eko-schéme – povinná kombinovateľnosť jednotlivých vybraných postupov (na základe požiadaviek zúčastnených strán)
- Výhody celofarmového prístupu: vyšší očakávaný dopad (zapojenie väčšiny žiadateľov o priame platby), pokrytie celej plochy požadovanými postupmi, vyplatenie platby na každý hektár podniku, možnosť nastaviť platbu flexibilnejšie (nie ako kompenzáciu)
- Nevýhody celofarmového prístupu: menšia flexibilita pre žiadateľov, nutnosť nájsť vhodnú rovnováhu medzi realizovateľnosťou postupov v celom podniku a ich efektom na plnenie stanovených environmentálnych a klimatických cieľov

Čo sú to eko-schémy? (1/2)

- Režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat (eko-schémy) podľa čl. 31 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/2115
- Intervencie priamych platieb v rámci I. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky, zamerané na ochranu životného prostredia a klímy
- Členské štáty EÚ sú povinné zahrnúť jednu alebo viacero eko-schém do svojich Strategických plánov SPP 2023 – 2027 a alokovať na ne min. 25 % rozpočtu priamych platieb
- Slovenská republika bude implementovať dve eko-schémy:
 - Celofarmová eko-schéma
 - Dobré životné podmienky zvierat – Pastevný chov

Čo sú to eko-schémy? (2/2)

- Eko-schémy sú dobrovoľné
- Jednoročné schémy priamych platieb – poľnohospodár sa môže rozhodnúť jeden rok sa zapojiť, druhý rok nezapojiť
- Po splnení stanovených podmienok sú nárokovateľné - prijímatelia plnia súbor požiadaviek a následne sú oprávnení na získanie platby
- Celofarmová eko-schéma sa vypláca na hektár ako doplatok (top-up) k základnej platbe BISS
- Ak sa poľnohospodár rozhodne, že do eko-schémy sa nezapojí, základnú platbu BISS mu to neovplyvní
- Dobré životné podmienky zvierat – Pastevný chov – platba sa vypláca na dobytčiu jednotku

Finančné alokácie a sadzby

- **Celofarmová eko-schéma**

Alokácia: 513,007,780 EUR (ročne 102,601,556 EUR)

Sadzba mimo CHÚ: 59 EUR/ha

Sadzba CHÚ: 92 EUR/ha

- **Pastevný chov**

Alokácia: 46,152,085 EUR (ročne 9,230,417 EUR)

Sadzba dojnice: 321 EUR/DJ

Sadzba jalovice: 129 EUR/DJ

Sadzba ovce a kozy: 128 EUR/DJ

Celofarmová eko-schéma

Pre koho je celofarmová eko-schéma určená?

- Postupy celofarmovej eko-schémy sú stanovené s ohľadom na typ poľnohospodárskej plochy, ktorú podniky obhospodarujú, ako aj typ podniku, t. j. či má prijímateľ do 10 hektárov poľnohospodárskej pôdy alebo nad 10 hektárov, či v podniku prevláda orná pôda alebo trávne porasty
- Pre každú kategóriu prijímateľov sú stanovené postupy, ktoré sú povinní dodržať

Kategórie prijímateľov:

1. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa je najviac 10 ha
2. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa je viac ako 10 hektárov, pričom plocha trvalých trávnych porastov a tráv alebo iných bylenných krmovín na ornej pôde pokrýva najmenej 50 % výmery poľnohospodárskej plochy
3. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa je viac ako 10 hektárov, pričom plocha trvalých trávnych porastov a tráv alebo iných bylenných krmovín na ornej pôde pokrýva menej ako 50 % výmery poľnohospodárskej plochy; pre túto kategóriu platia osobitné pravidlá pre plochy, ktoré zasahujú do chránených území (CHÚ)*

* súvislá plocha ornej pôdy prijímateľa v jednom diele pôdneho bloku, ktorej najmenej 5 % alebo 0,5 ha výmery sa nachádza v chránenom území podľa § 26 a § 27 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

1. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa je najviac 10ha

- Zlepšenie štruktúry ornej pôdy (OP)
- Obhospodarovanie trvalých trávnych porastov (TTP) kosením. 3% plochy kosenej v neskoršom termíne, zvyšok v riadnom termíne, resp. kosenie v kombinácii s pasením
- Celoročný zelený kryt medziradií viníc, chmeľníc a ovocných sádov
- Obhospodarovanie rýchlorastúcich drevín

2. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa je viac ako 10 ha, pričom plocha TTP a tráv alebo iných bylinných krmovín na OP pokrýva najmenej 50 % výmery poľnohospodárskej plochy

- **Zlepšenie štruktúry OP**
- **Neproduktívne prvky a plochy na úrovni zodpovedajúcej najmenej 1 % výmery plochy OP (postupné ročné navýšenie o 0,2 % od r. 2024)**
- **Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku na úrovni 50 ha**
- **Plocha vysiatá zmesami pre opeľovače**
- **Obhospodarovanie TTP kosením, pričom najmenej 15 % plochy TTP sa pokosí v neskoršom, zvyšok sa kosí v riadnom termíne, resp. kosenie v kombinácii s pasením**
- **Celoročný zelený kryt medziradia viníc, chmeľníc a ovocných sádov**
- **Obhospodarovanie rýchlorastúcich drevín**

3. Celková výmera poľnohospodárskej plochy prijímateľa viac ako 10 ha, pričom plocha TTP a tráv alebo iných bylinných krmovín na OP pokrýva menej ako 50 % výmery poľnohospodárskej plochy

- **Zlepšenie štruktúry OP**
- **Neproductívne prvky a plochy na úrovni zodpovedajúcej najmenej:**
 - **1 % výmery plochy ornej pôdy mimo CHÚ (postupné ročné navýšenie o 0,2 % od r. 2024)**
 - **3,5 % výmery plochy ornej pôdy v CHÚ**
- **Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku na úrovni najviac:**
 - **50 ha mimo CHÚ**
 - **20 ha v CHÚ (50 ha ak sa 4 % plochy OP v CHÚ zatravnia)**
- **Plocha vysiatá zmesami pre opeľovače**
- **Obhospodarovanie TTP kosením, pričom najmenej 10 % plochy TTP sa pokosí v neskoršom termíne, zvyšok sa kosí v riadnom termíne, resp. kosenie v kombinácii s pasením**
- **Celoročný zelený kryt medziradia viníc, chmeľníc ovocných**
- **Obhospodarovanie rýchlorastúcich drevín**

Prehľad postupov celofarmovej eko-schémy

	Výmera podniku	Podiel TTP + tráv pestovaných na OP	Orná pôda			Trvalé trávne porasty		Trvalé plodiny	
			Zlepšenie štruktúry pôdy 1)	Neproduktívne plochy nad rámec GAEC 8 2)	Maximálna výmera parcely 3)	Odložený termín kosenia 4)	Alternatíva odložený termín kosenia + pasenie 5)	vinice, sady, chmeľnice	rýchlorastúce dreviny
								Zatrávnenie medziradia 6)	Vhodné ošetrovanie 7)
1.	≤ 10 ha	x	min. 25 %	x	x	min. 3 %	pasenie + min. 3 % odložené kosenie na nepasenej ploche	min. každé druhé medziradie	prevencia expanzívnych druhov
2.	> 10 ha	< 50 %	min. 25 %	1 % mimo CHÚ (+ postupné zvyšovanie)	50 ha mimo CHÚ	min. 10 %	min. 10 % pasenie + min. 3 % odložené kosenie na nepasenej ploche	min. každé druhé medziradie	prevencia expanzívnych druhov
				3,5 % v CHÚ / alternatívne 4 % zatrávnená plocha	20 ha v CHÚ / alternat. 50 ha + zatrávnená plocha a pasenie				
3.	> 10 ha	≥ 50 %	min. 25 %	1 % (+ postupné zvyšovanie)	50 ha	min. 15 %	min. 10 % pasenie + min. 10 % odložené kosenie na nepasenej ploche	min. každé druhé medziradie	prevencia expanzívnych druhov

Zlepšenie štruktúry ornej pôdy

Prijímateľ je v kalendárnom roku na výmere 25 % ornej pôdy uplatniť tieto postupy, resp. ich kombináciu:

- Aplikovať maštalný hnoj od 20t/ha do 40t/ha, zapracovať do 12 h
- Pestovanie medziplodín pre účely zeleného hnojenia (zo zoznamu). Zmesi medziplodín musia byť na ploche prítomné najmenej desať týždňov od výsevu, medziplodiny je potrebné vysiať do 30. septembra príslušného kalendárneho roka, na ploche medziplodín prijímateľ nesmie používať hnojivá a prípravky na ochranu rastlín, nesmú byť mechanicky ani chemicky likvidované. Za zmes medziplodín sa považuje zmes, ktorá obsahuje najviac 90 % jednej z plodín zo zoznamu
- Aplikácia kompostu od 20t/ha do 75t/ha
- Aplikácia slamy

Neproduktívne prvky a plochy (1/2)

Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný na ploche ornej pôdy vyčleniť neproduktívne prvky a plochy nad rámec minimálneho podielu plochy podľa GAEC 8

- Ako základ (baseline) pre eko-schému je možné využiť len 1. možnosť v rámci požiadavky na minimálny podiel podľa GAEC 8 (t. j. najmenej 4 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku venovanej neproduktívnym plochám a prvkom vrátane pôdy ležiacej úhorom), ako baseline nie je možné využiť 2. možnosť (najmenej 7 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ak zahŕňa aj medziplodiny alebo plodiny viažuce dusík, pestované bez použitia prípravkov na ochranu rastlín, z čoho 3 % tvorí pôda ležiaca úhorom alebo neproduktívne prvky).
- Prijímateľ nie je povinný vyčleniť neproduktívne prvky a plochy v požadovanej výmere (%) na každom poľnohospodárskom pozemku. Je však povinný dodržať stanovené % pre pozemky mimo chránených území a pozemky, ktoré sa považujú za chránené územia a toto % vyčleniť vo vzťahu k príslušným typom pozemkov

Prijímateľ je oprávnený použiť na účely dodržania postupu:

- neproduktívne prvky a plochy, ktoré je možné použiť na splnenie minimálneho podielu podľa GAEC 8 (pôda ležiaca úhorom s porastom, terasa, živý plot, samostatne stojaci strom, stromy v rade, skupina stromov, húština v poli, malý rybník, malá mokraď, nárazníková zóna, medza, potok)
- iné prvky, ktoré sú súčasťou hektára, na ktorý možno poskytnúť podporu (bylinné políčka, priekopy)
- biopásy vytvorené v rámci postupu Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku

Neproduktívne prvky a plochy (2/2)

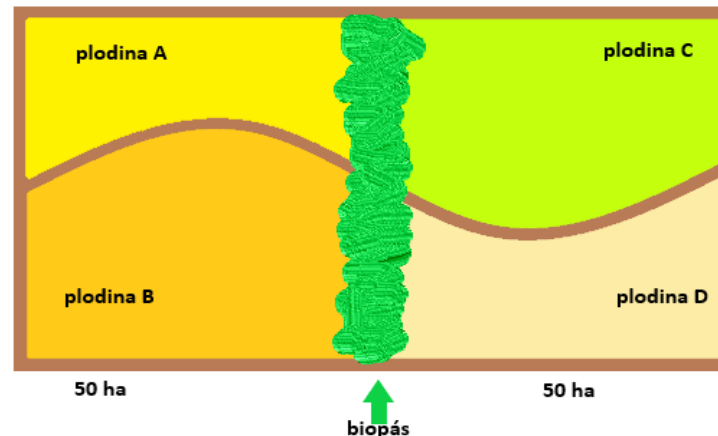
Prijímateľ dodržiava spôsob údržby neproduktívnych prvkov a plôch

- Prijímateľ pri údržbe neproduktívneho prvku a plochy nesmie používať hnojivá a prípravky na ochranu rastlín
- Prijímateľ pri údržbe plochy pôdy ležiacej úhorom s porastom nevykonáva žiadne agrotechnické činnosti v období od 1. apríla do 31. júla príslušného roka (ak bol založený v predošlých rokoch), resp. od založenia úhoru do 31.7. (ak bol založený v príslušnom roku); týmto nie je vylúčené založenie plochy vysiatej zmesami pre opeľovače podľa postupu Plocha vysiatá zmesami pre opeľovače
- Na účely platby za celofarmovú eko-schému sa požiadavky na údržbu neproduktívneho prvku a plochy, vrátane požiadavky na nevykonávanie agrotechnických činností na pôde ležiacej úhorom s porastom v stanovenom termíne, vzťahujú na celú výmeru neproduktívnych prvkov a plôch vrátane neproduktívnych prvkov a plôch, ktorými sa plní minimálny podiel podľa GAEC 8 a iných prvkov

Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku (1/3)

Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný zabezpečiť, že poľnohospodársky pozemok s druhom poľnohospodárskej plochy orná pôda (súvislá plocha ornej pôdy obhospodarovaná jedným prijímateľom v jednom diele pôdneho bloku - bez ohľadu na počet pestovaných plodín), ktorý presahuje maximálnu výmeru, sa rozčlení biopásom tak, aby rozčlenené plochy ornej pôdy nepresahovali maximálnu výmeru

100 ha

Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku (2/3)

Biopás musí spĺňať požadované parametre

- Šírka min. 12m
- Dosahuje min. 0,5 % z výmery rozčlenenej ornej pôdy
- Založený najneskôr do 30.4., tvorený d'atelino-trávnou, trávovito bylinnou a/alebo bylinnou zmesou, ktorá obsahuje najviac 90% jednej z plodín (odporúča sa 40 % d'atelinoviny, 20 % byliny, 40% trávy)
- Možné ponechať na rovnakej ploche viac rokov po sebe, plocha biopásu zostáva ornou pôdou
- V roku 2023 je možné 2/3 biopásov vytvoriť ako úhor s porastom, v roku 2024 1/3
- Údržba - najmä zabránenie rozširovaniu samonáletov drevín, odstraňovanie invázných druhov rastlín a húževnatých burín
- Kosenie max. 2 krát ročne (najskôr 23.6., druhé kosenie najskôr 2 mesiace po 1. kosení)
- Zákaz používania hnojív a prípravkov na ochranu rastlín

Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku (3/3)

Členenie pozemkov s pôdou ležiacou úhorom, trávami alebo bylinnými krmovinami, viacročnými krmovinami

- Úhor s porastom - plocha úhoru s porastom obhospodarovaného podľa pravidiel pre úhor zahrnutý v eko-schéme sa odpočíta od plochy pozemku, ktorý sa má členiť
- Trávy alebo iné bylinné krmoviny (trávy na ornej pôde) - plocha tráv sa odpočíta od plochy pozemku, ktorý sa má členiť
- Viacročné krmoviny – plocha viacročných krmovín sa odpočíta od plochy pozemku, ktorý sa má členiť

Alternatíva pre zavlažované plochy

- Prijímateľ sa môže rozhodnúť, že do maximálnej výmery poľnohospodárskeho pozemku, ktorý presahuje maximálnu výmeru, sa nezapočíta zavlažovaná plocha ornej pôdy. Prijímateľ v takom prípade na tomto poľnohospodárskom pozemku vyčlení súvislú plochu tvorenú pôdou ležiacou úhorom s porastom alebo bylinným políčkom vo výmere 1 % príslušného poľnohospodárskeho pozemku
- Prijímateľ predmetnú plochu založí do 30. apríla

Zatrávnenie ornej pôdy v chránenom území

(alternatívny postup k postupu Maximálna výmera poľnohospodárskeho pozemku v CHÚ)

Prijímateľ, ktorý sa rozhodne využiť túto alternatívu, je v roku podania žiadosti povinný zabezpečiť, že najmenej 4 % výmery ornej pôdy v chránenom území sú súvisle pokryté d'atelinovo-trávnou a/alebo trávovito-bylinnou zmesou. V takom prípade zabezpečí maximálnu výmeru pozemku v CHÚ na úrovni 50 hektárov

- V pastevnej sezóne od 1.6 do 30.9. príslušného roka sa tieto plochy obhospodarujú pasením hovädzieho dobytku, oviec, kôz alebo koní na úrovni 0,5 dobytčej jednotky na hektár
- Prijímateľ vedie evidenciu pasenia
- Dva roky od prvého zatrávnenia plochy sa neuplatňuje povinnosť obhospodarovať plochu pasením, prijímateľ dovedy udržiava plochu tak, že najmä zabraňuje rozširovaniu samonáletov drevín, odstraňuje invázne druhy rastlín a húževnatých burín
- Zatrávnená plocha zostáva ornou plochou

Plocha vysiatá zmesami pre opeľovače

Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný zabezpečiť, že 10 % výmery neproduktívnych prvkov a plôch vytvorených v rámci eko-schémy (t. j. 10 % sa vypočíta z výmery prvkov vyčlenených nad rámec GAEC 8) je súvisle vysiatych zmesami pre opeľovače zo zoznamu

- Na tento účel je možné využiť plochy pôdy ležiacej úhorom s porastom, bylinné políčka a biopásy, vrátane plôch vyčlenených ako dodatočné neproduktívne plochy vo vzťahu k plochám so závlahami
- Prijímateľ je povinný plochu vysiatu zmesami pre opeľovače založiť do 30. apríla príslušného roka a ponechať najmenej do 30. septembra príslušného roka; počas uvedeného obdobia plochu nekosí a nemulčuje
- Plochu vysiatu zmesami pre opeľovače je možné ponechať na rovnakom mieste viac rokov po sebe. V takom prípade je možné plochu vysiatu zmesami pre opeľovače kosiť a/alebo mulčovať najneskôr do 31. marca
- Prijímateľ pri údržbe plochy vysiatej zmesami pre opeľovače nesmie používať hnojivá a prípravky na ochranu rastlín

Obhospodarovanie TTP kosením

Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný obhospodarovať plochy trvalého trávneho porastu, na ktorých nevykonáva pasenie, kosením podľa nadmorskej výšky. Prijímateľ prvé kosenie vykoná v riadnom termíne. Prijímateľ zároveň vyčlení plochu trvalého trávneho porastu v stanovenej výmere podľa typu farmy a zvolenej alternatívy (najmenej 3 %, 10 % alebo 15 %), ktorú kosí v neskoršom termíne. Prijímateľ vykoná kosenie najneskôr do 15. septembra kalendárneho roka.

- Odstup medzi riadnymi a neskoršími termínmi kosenia najmenej 30 dní
- Termíny:
 - nadmorská výška 94-600 m n.m.
1. kosenie vykonať najneskôr do 22.6., neskoršie kosenie od 23.6.
 - nadmorská výška nad 601 m n.m.
1. kosenie vykonať najneskôr do 31.7., neskoršie kosenie od 1.8.

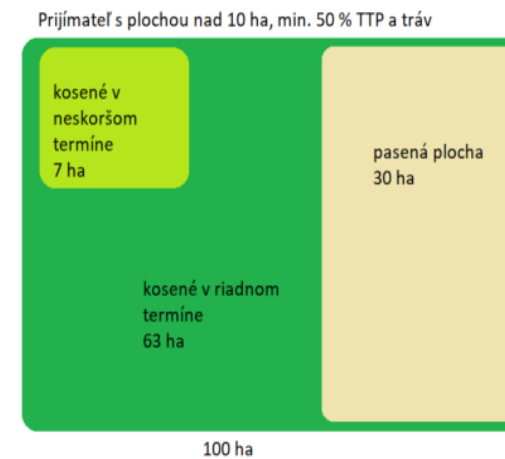
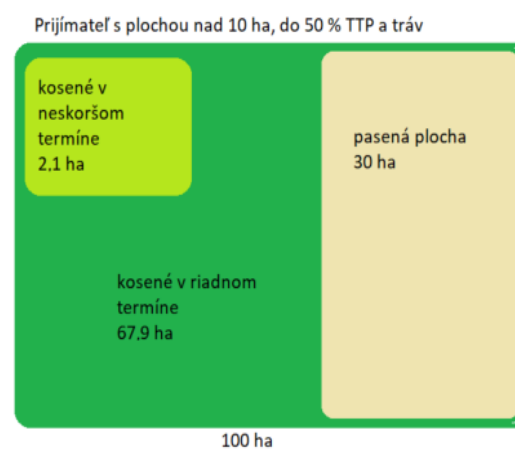
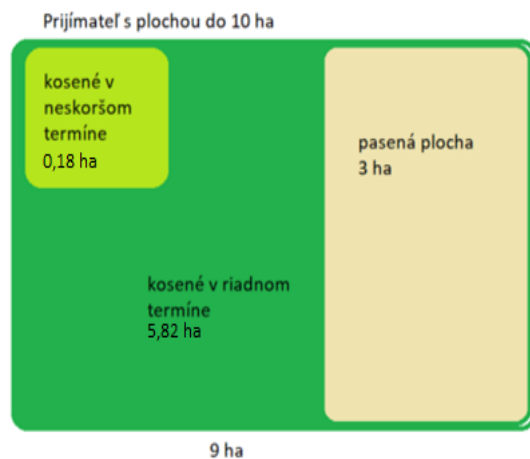
Obhospodarovanie TTP pasiením

Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný obhospodarovať plochy trvalého trávneho porastu pasiením hovädzieho dobytká, oviec, kôz a/alebo koní

- Prijímateľ dodržiava termín pre minimálnu údržbu (31. júl)
- Prijímateľ dodržiava zaťaženie plochy trvalého trávneho porastu zvieratami v prepočte najmenej 0,3 dobytčej jednotky/ha
- Dodržanie podmienky je možné uznať len vo vzťahu k ploche, ktorá zodpovedá stanovenému minimálnemu zaťaženiu zvieratami (t. j. prijímateľ nemôže na účely plnenia postupu nahlásiť výmeru väčšiu, než ktorej zodpovedá požadovaný počet dobytčích jednotiek)
- Prijímateľ je povinný zabezpečiť, že celá plocha trvalého trávneho porastu je obhospodárená, ak prijímateľ kosí nespasené časti plochy trvalého trávneho porastu, kosenie vykonáva podľa nadmorskej výšky v neskorších termínoch uvedených pre postup obhospodarovanie TTP kosením; najneskôr do 15. septembra kalendárneho roka.
- Prijímateľ vedie evidenciu pasienia

Kombinácia obhospodarovania TTP kosením a pasením

Prijímateľ sa môže rozhodnúť, že splní podmienky v súvislosti s TTP spôsobom, že pokiaľ vykonáva postup Obhospodarovanie trvalého trávneho porastu pasením na min. 10 % plochy TTP, postup Obhospodarovanie trvalého trávneho porastu kosením vykoná tak, že v neskoršom termíne pokosí min. 3 %, resp. 10 % nepasenej plochy TTP (t. j. uplatňujú sa iné výmery pre plochy kosené v neskoršom termíne). Pokiaľ ide o prijímateľa s výmerou najviac 10 hektárov poľnohospodárskej plochy, tento môže plniť postup Obhospodarovanie trvalého trávneho porastu kosením v kombinácii s pasením tak, že v neskoršom termíne pokosí min. 3 % nepasenej plochy TTP.

Celoročný zelený kryt medziradia viníc, ovocných sádov a/alebo chmeľníc

Prijímateľ je v roku podania žiadosti na ploche vinice, ovocného sadu a/alebo chmeľnice povinný zabezpečiť najmenej v každom druhom medziradí celoročný zelený kryt plochy plodinami zo zoznamu, alebo ich zmesami

Prijímateľ obhospodaruje plochy medziradí s celoročným zeleným krytom kosením, pasením a/alebo mulčovaním ako hlavnou agrotechnickou operáciou

Prijímateľ v medziradiach s celoročným zeleným krytom nesmie používať herbicídy

Obhospodarovanie rýchlorastúcich drevín

Prijímateľ je v roku podania žiadosti na ploche rýchlorastúcich drevín povinný zabezpečiť vo vegetačnom období najmenej dve ošetrenia výsadby za účelom predchádzania šíreniu invázných nepôvodných druhov rastlín bez použitia prípravkov na ochranu rastlín

Zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pastevného chovu

Zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pasterbného chovu (1/2)

Podpora sa poskytne prijímateľovi, ktorý v období od 1. mája do 31. októbra zabezpečí pasenie vybraných kategórií zvierat v chove v trvaní najmenej

- 120 dní pre ovce a kozy
- 120 dní pre dojnice
- 150 dní pre jalovice

Na to, aby sa deň zarátal ako deň, v ktorom sa páslo, musí prijímateľ pásť všetky zvieratá danej kategórie (okrem povolených výnimiek). Postup sa nevzťahuje na zvieratá, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu byť pasené; za objektívne dôvody sa považuje najmä ochorenie zvieratá, vysoké štádium gravidity a účasť na výstave alebo súťaži

Prijímateľ zabezpečí, že základná potreba kŕmenia pasených zvierat v stanovenom období je zabezpečená pasením s výnimkou dní s nepriaznivými poveternostnými podmienkami a pasenie sa vykonáva podstatnú časť dňa

Prijímateľ vedie evidenciu pasenia

Vybranými kategóriami zvierat sú

- ovca a koza samičieho pohlavia od 12 mesiacov veku,
- dojnica, ktorou je samica hovädzieho dobytká s evidovaným príslušným úžitkovým zameraním, vhodná na produkciu mlieka na trhové účely, ktorá sa aspoň raz otelila s výnimkou zvierat s čistým podielom plemena mäsového typu
- jalovica, ktorou je samica hovädzieho dobytká od 12 mesiacov veku, ktorá sa neotelila.

Zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pastevného chovu (2/2)

Platba za zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pastevného chovu sa poskytuje na počet zvierat určený podľa centrálného registra hospodárskych zvierat (CEHZ) ako priemerný počet v období pasenia na základe denného stavu zvierat, najviac však na počet zvierat vybraných kategórií uvedených v centrálnom registri hospodárskych zvierat k 1. máju príslušného roka

Platba za zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pastevného chovu sa neposkytuje, ak počet zvierat vybraných kategórií uvedených v CEHZ k 1. máju príslušného roka nezodpovedá najmenej jednej dobytčej jednotke

Zviera je možné v období pasenia nahradiť iným zvierat'om. Nahradenie zvierat'a sa nevyžaduje v prípade dočasného presunu z chovu v trvaní najviac 14 dní. Ovce a kozy sa na účely tohto odseku považujú za zvieratá jedného druhu

Najčastejšie kladené otázky (1/11)

- **Veľkosť parcely s monokultúrou 1 plodiny je max 50/20 ha - ak ale parcelu predelím na požadované výmery rôznych kultúr nie je potrebný biopás?**
- Prijímateľ je povinný zabezpečiť stanovenú maximálnu výmeru pozemku bez ohľadu na počet pestovaných plodín. Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný zabezpečiť, že poľnohospodársky pozemok s druhom poľnohospodárskej plochy orná pôda (súvislá plocha ornej pôdy obhospodarovaná jedným prijímateľom v jednom diele pôdneho bloku - pozemok jedného prijímateľa bez ohľadu na počet pestovaných plodín), ktorý presahuje maximálnu výmeru 50, resp. 20 hektárov v CHU, sa rozčlení biopásom s minimálnou šírkou 12 metrov tak, aby rozčlenené plochy ornej pôdy nepresahovali maximálnu výmeru. Biopás bude zaberáť min. 0,5% z výmery nerozčlenej plochy OP pozemku a je možné ho zahrnúť do požadovaného % neproduktívnych prvkov a plôch. OP sa za súvislú plochu považuje aj vtedy ak bola účelovo rozčlenená neproduktívnym prvkom nespĺňajúcim charakteristiky biopásu. Zároveň ak sa na ploche nachádzajú chránené krajinné prvky, ktoré úplne alebo čiastočne plochu členia, je možné ich využiť na účely členenia – okolo samotného prvku nie je potrebné dosievať biopás, je však potrebné ho v požadovaných parametroch vytvoriť tam, kde sa prvok nenachádza.
- **Čo ak bude plocha "biopásu" nazvaná ako úhor, bude teda neproduktívna a parcela tak nebude mať 50 ha. Sú podmienky Ekoschém splnené? Prosíme o presnú definíciu ohľadne pôdy ležiacej úhorom s porastom.**
- Ak časť plochy tvorí úhor s porastom obhospodarovaný v zmysle požiadaviek eko-schémy, znižuje sa tak výmera pozemku, ktorá má byť použitá na výpočet povinnosti členenia biopásom. Pôda ležiaca úhorom s porastom na účely GAEC 8 bude definovaná v nariadení vlády SR. Nesmie sa využívať na poľnohospodársku výrobu v stanovenom období. Spôsob vytvárania porastu nie je definovaný, je však potrebné prihliadať na jeho súvislosť. Pokiaľ ide o využitie pôdy ležiacej úhorom v rámci eko-schémy, vzťahujú sa na ňu ešte dodatočné požiadavky. Na ploche úhoru s porastom nesmie prijímateľ vykonávať od 1.4. do 31.7. (resp. od založenia do 31.7.) žiadne agrotechnické operácie.

Najčastejšie kladené otázky (2/11)

- **Môžu byť úhory v rámci ekoschémy umiestnené viacero rokov za sebou na tej istej ploche?**
- Áno, takéto opakované umiestnenie sa vyslovene odporúča. Čím dlhšie sú úhory umiestnené na jednej ploche, tým viac prospievajú podľa vedeckých prác ochrane biodiverzity.
- **Celková výmera parcely v CHVÚ je 33,50ha. Rozdelená na dve plodiny: A úhor o výmere 15,87ha, B obilnina o výmere 17,63ha. Je potrebné medzi úhorom a plodinou vytvoriť biopás? Ak by bola plodinou A lucerna siata je nutné medzi touto plodinou a plodinou B vytvoriť biopás?**
- Ak časť plochy tvorí úhor s porastom obhospodarovaný v zmysle požiadaviek eko-schémy, znižuje sa tak výmera pozemku, ktorá má byť použitá na výpočet povinnosti členenia biopásom. T. j. v uvedenom prípade nie je potrebné členiť plochu biopásom. Pri viacročných krmovinách a trávach na ornej pôde platí rovnaký princíp.
- **Ak mám 80 ha hon a rozdelím ho pásom biopásom 12 metrov posejem DTM alebo nechám úhorom? Splnil som v oboch prípadoch podmienky EKO-SCHÉMY?**
- Áno, za určitých podmienok pre biopásy. Prvé kosenie biopásu je najskôr 23.6., druhé kosenie sa môže uskutočniť 2 mesiace po prvom, vysiatie maximálne 90 percent jednej plodiny z mixu ďateľinovo-trávne, trávovito-bylinné a/alebo bylinné zmesi. Prijímateľ je povinný biopás založiť do 30. apríla príslušného roka. Uvedený termín platí aj pre rok 2023 (t. j. neuplatňuje sa výnimka pre oziminy).

V roku 2023 a 2024 môže byť časť biopásov tvorená úhorom s porastom (t. j. prijímateľ nemusí vysiať požadované zmesi) nasledovne:

- v roku 2023 môže prijímateľ najviac 2/3 biopásov vytvoriť ako úhor s porastom,
- v roku 2024 môže prijímateľ najviac 1/3 biopásov vytvoriť ako úhor s porastom,
- od roku 2025 musia byť všetky biopásy tvorené požadovanými zmesami

Prijímateľ v žiadosti uvedie, ktoré biopásy sú vytvorené ako úhor s porastom a ktoré sú vytvorené požadovanými zmesami.

Najčastejšie kladené otázky (3/11)

- **Môžu zobrať farmári pokosenú vegetáciu z biopásu a úhoru po povolenom termíne kosenia?**
- Áno, odvoz sa priam odporúča, ponechávanie biomasy, prípadne jej mulčovanie zhoršuje podmienky pre prežívanie viacerých druhov, pre ktoré je vytvorenie biopásu kľúčové.
- **Čo môžu osiať farmári na biopás, sú stanovené podobné zmesi ako pre opeľovače aj pre zvyšných 90 % neproduktívnych plôch?**
- Biopás je súvisle tvorený d'atelinovo-trávnou, trávovito-bylinnou a/alebo bylinnou zmesou. Za zmes sa považuje zmes, ktorá obsahuje najviac 90 % jednej z plodín. Pre biopásy nie sú na rozdiel od plôch pre opeľovače stanovené bližšie podrobnosti k zmesiam. Odporúča sa tvorba zmesi nasledovne: 40 % d'atelinoviny, 20 % byliny, max. 40% trávy.
- **Pri dodržaní ostatných podmienok (12 m šírka) je možné zapojiť neproduktívne plochy (biopásy) do intervencie založenia a udržania drevín?**
- Áno, je to možné.
- **Bude pre farmára možná tolerancia, ak sa mu nepodarí parcelu rozdeliť presne na 20 ha, resp. 50 ha**
- Dôležité je, aby poľnohospodár rozdelil všetky súvislé plochy ornej pôdy ním obhospodarované v jednom diele pôdneho bloku väčšie ako 50 ha mimo CHÚ a 20 ha v CHÚ, s výnimkou ak ide do alternatívy ekoschémy s pasením, alebo okrem ďalších ustanovených výnimiek. Prípadná tolerancia na úrovni administrácie a kontroly je predmetom diskusií, avšak akákoľvek prípadná tolerancia nebude v žiadnom prípade zahŕňať toleranciu z výmery, ktorú je potrebné členiť.

Najčastejšie kladené otázky (4/11)

- **Čo je v praxi tým prvkom, ktorý prirodzene (bez zásahu v podobe biopásov) oddeľuje 2 rôzne parcely na účely Ekoschém? Pokiaľ má LPIS väčšiu výmeru ako 50 ha a je rozdelený ráta sa tento LPIS ako súvislá plocha? Aj keď toto stromoradie, vetrolam, nedosahuje šírku 12 m. Co je v praxi tým prvkom, ktorý prirodzene (bez zásahu v podobe biopásov) oddeľuje 2 rôzne parcely na účely Ekoschém napr. stromoradie, medza)**
- Deliaci prvok musí spĺňať podmienky pre biopásy. Prijímateľ je v roku podania žiadosti povinný zabezpečiť, že poľnohospodársky pozemok s druhom poľnohospodárskej plochy orná pôda (súvislá plocha ornej pôdy obhospodarovaná jedným prijímateľom v jednom diele pôdneho bloku - pozemok jedného prijímateľa bez ohľadu na počet pestovaných plodín), ktorý presahuje maximálnu výmeru 50, resp. 20 hektárov, sa rozčlení biopásom s minimálnou šírkou 12 metrov tak, aby rozčlenené plochy ornej pôdy nepresahovali maximálnu výmeru. Bude sa posudzovať súvislosť ornej pôdy, t. j. systém bude nastavený tak, aby nedochádzalo k obchádzaniu pravidiel. Keď prijímateľ súvisle obhospodaruje OP, musí ju členiť. Bude to tiež rizikový faktor av rámci kontroly. Pokiaľ sa na biopáse nachádza chránený krajinný prvok (všetky typy), tak okolo neho nemusí byť biopás, alebo nemusí mať 12 m, tam kde KP nie je, pokračuje biopás v požadovanej šírke. Plocha krajinného prvku sa do pravidla 0,5 % nezapočíta.
- **Ako je potrebné chápať podmienku ekoschémy, podľa ktorej výmera biopásu musí dosahovať minimálne stanovené % z členenej ornej pôdy?**
- Minimálna výmera biopásu má predstavovať min. 0,5 % plochy pôvodnej rozčlenenej plochy podniku. Táto podmienka je stanovená preto, aby biopás pri menších členených parcelách nebol umiestnený niekde na okraji poľa tak, že výsledkom nevhodného umiestnenia a krátkeho minimálneho biopásu bude, že neprinesie významnejšiu zmenu z pohľadu vytvorenia nového priestoru pre ochranu biodiverzity.
- **Je možné vysadiť stromoradie alebo vetrolamy na biopásoch?**
- Áno, pri dodržaní podmienok pre biopás.

Najčastejšie kladené otázky (5/11)

- **Ako sa bude posudzovať modelová parcela s veľkosťou 60 ha, na ktorej závlaha zasiahne (zavlažuje) 25 ha?**
- Zavlažovaná plocha ornej pôdy sa nezapočíta do maximálnej výmery pozemku, ktorý je potrebné členiť. Zároveň je potrebné vo vzťahu k tejto ploche vytvoriť dodatočné neproduktívne plochy (ako kompenzáciu absencie biopásu alebo jeho menšej výmery). T. j. v uvedenom prípade nie je potrebné členiť nezavlažovanú časť 35 ha, je však potrebné vytvoriť dodatočné neproduktívne plochy vo výmere 1 % z 60 ha.
- **Zlepšenie štruktúry pôdy – zapravenie slamy do pôdy – čo sa považuje za slamu? Ide len o slamu obilnín alebo aj slama kukurice, repky, sóje fazuľovej, atď?**
- Jedná sa o pozberové zvyšky obilnín. Tie vytvárajú najlepší organický materiál pre pôdu a majú najlepšiu schopnosť zadržiavať vodu v pôde.
- **Ak v suchých rokoch nevzídu medziplodiny v rámci zlepšovania štruktúry pôdy, bude to PPA akceptovať?**
- Vopred nie je možné vyjadriť sa vyčerpávajúco k situáciám, ktoré bude PPA v procese administrácie a kontroly posudzovať. V tejto súvislosti je zároveň potrebné uviesť, že inštitút vyššej moci a mimoriadnych okolností slúži predovšetkým na riešenie situácie, kedy vplyvom vyššej moci došlo k postihnutiu podniku v závažnom rozsahu, t. j. do takej miery, že podnik nie je schopný plniť podmienky priamych platieb.

Najčastejšie kladené otázky (6/11)

- **Budú platiť znovu riadne termíny kosenia podľa nadmorskej výšky?**
- Pokiaľ ide o termíny kosenia TTP, na účely eko-schémy sa uplatňujú riadne a neskoršie termíny uvedené v SP SPP 2023 – 2027, pripravovanej legislatíve pre priame platby a usmernení pre eko-schémy. Pre minimálnu údržbu (baseline) platí termín 31.7.
- **Môžeme z biopásov brať produkciu (seno, senáž), po dodržaní termínov na kosenie alebo pri akých termínoch? Smie sa vôbec produkcia zberať? Ak farmár pokosí biopás, tak musí hmotu pozbierať alebo nie? Ak áno, do akého termínu?**
- Biopásky nemajú produkčný charakter, za účelom údržby je potrebné odstraňovanie samonáletových drevín, invázných druhov rastlín a húževnatých burín. Zároveň je možné biopás kosiť najviac 2 x ročne. Po vykonaní kosenia je optimálne biomasu odstrániť. Termín odstránenia biomasy zatiaľ nebol stanovený, avšak predpokladá sa termín 14 dní (obdobne ako pri odstránení biomasy z kosenia TTP). Na biopáse sa neodporúča vykonávať mulčovanie.
- **V prípade umiestnenia biopásov blízko vodných plôch a tokov hrozí, že budú využívané rybármi ako skratky na loviská. Ani pri najväčšej vôli farmára nie je v jeho moci zabrániť prejazdom. Bude PPA za takéto cesty vyjazdené rybármi podniky sankcionovať?**
- Je potrebné, aby biopás plnil svoj účel, čoho súčasťou je aj dostatočná zapojenosť porastu. Uvedená otázka sa však primárne týka kontrolných aspektov, pričom tieto sú aktuálne v štádiu riešenia.

Najčastejšie kladené otázky (7/11)

- **Musí poľnohospodár v súvislosti s bodom 1. Zlepšenie štruktúry pôdy používať všetky opatrenia 1. až 4., alebo si môže vybrať? Predpokladáme, že na 25% výmery ornej pôdy musí byť realizované niektoré z opatrení. Vo vyššie položených oblastiach často nie je možné pestovať napr. medziplodiny z dôvodu krátkeho vegetačného obdobia, ale nemal by byť problém hnojiť 25% ornej pôdy maštalným hnojom.**
- Je možné si vybrať jeden postup alebo ich kombináciu.
- **Výmeru neproduktívnych plôch možno tvoriť ? A/ neproduktívne plochy a prvky 4 % + 1 % biopásy, B/ neproduktívne plochy a prvky 5 % bez vytvárania biopásov C/ neproduktívne plochy a prvky 3 % + 2 % plochy biopásov**
- A/ je možné aplikovať túto variantu; B/ vytváranie biopásov je potrebné realizovať v závislosti od výmery pozemku, t. j. uplatnenie tejto varianty závisí od konkrétnej situácie, ale ak by podnik nebol povinný vytvárať biopásy, tak plní podmienku dodatočného % neproduktívnych prvkov a plôch vyčlenením iných typov neproduktívnych prvkov a plôch; C/ Na účely eko-schémy je ako základ možné využiť len alternatívu v GAEC 8, podľa ktorej je potrebné vyčleniť 4 % neproduktívnych prvkov, t. j. vždy 4 % + x %
- **Aké presne plodiny sú zaradené pod pojmom bylinné krmoviny. Je potrebný biopás aj do viacročných krmovín (d'atelinotrávy, lucerna, trávy na o.p.) ak je súvislá parcela napr. 70 ha? Pôdny blok o výmere 100,58 ha je rozdelený na viacero parciel - stred je trávy na OP - 27 ha a okolo sú konvenčné plodiny. Po odčítaní TnOP má pôdny blok cez 60 ha. Konvenčné plochy s výmerami od 6 do 18 ha nemajú spoločnú hranicu. Spojené sú len tým stredovým TnOP. Je nutné vysiať aj na tomto PB biopás, keď v strede je viacročná krmovina?**
- Číselník plodín (vrátane zadefinovania bylinných krmovín) je v štádiu riešenia. V uvedenom prípade sa od plochy, ktorá sa má členiť, odráta plocha tráv na OP, t. j. člení sa zostávajúca výmera. Plochu tráv na OP však nie je možné považovať za deliaci prvok, nakoľko nesplňa parametre biopásu.

Najčastejšie kladené otázky (8/11)

- **Deliace pásy – biopásy budú musieť byť viacročné? Alebo sa môžu prípadne rozorvať a umiestniť inam?**
- Biopásy môžu byť jednorôčné aj viacročné.

- **Ako sa budú zakresľovať do GSAA biopásy, ako samostatné parcely?**
- Uvedené je v štádiu riešenia.

- **V prípade účasti na ekoschéme je stanovená povinnosť 10 % vyčlenenia neproduktívnych prvkov a plôch pre opel'ovače. Týchto 10 % sa ráta len z plochy neproduktívnych plôch vyčlenených pre ekoschému, alebo z neproduktívnych plôch v ekoschéme a aj vytvorených v rámci kondicionality GAEC8?**
- 10 % sa ráta len z výmery vytvorenej v rámci eko-schémy.

- **Delenie parciel biopásmi bude povinné už pri oseve ozimín v roku 2022?**
- Biopásy relevantné pre r. 2023 je potrebné založiť do 30.4.2023. Na biopásy sa neuplatňuje výnimka, pokiaľ ide o oziminy založené v r. 2022.

Najčastejšie kladené otázky (9/11)

- **Zakladanie porastov ozimín 2022/2023. Parcela o výmere 40 ha v CHÚ. Keďže parcela má byť biopásom delená k 01.01.2023 a osev biopásu bude realizovaný do 30.04.2023. Je možné parcelu o výmere 40 ha v CHU osiať v septembri pšenicom a po vzídení porastu, pomocou techniky (disky), vytvoriť želaný biopás v potrebnej šírke a výmere, a ten do termínu osiať?**
- Áno.
- **Podnik v 3 katastroch, pričom časť katastra je v CHÚ - delenie parciel chápeme, 50/20 ha, keď časť plôch chceme využívať pasienkovo - berie sa farma ako celok? Plochy vhodné na zatrávnenú plochu a pasienky + koncentrácia ZV je práve v časti mimo CHU.**
- Rozhodujúce je, či príslušná časť dielu pôdneho bloku, ktorú obhospodaruje prijímateľ zasahuje na viac ako 5 % do CHÚ, resp. na viac ako 0,5 ha do CHU. Vtedy sa celá plocha prijímateľa v príslušnom DPB chápe ako súčasť CHU. Na účely plnenia postupu zatrávnenie ornej pôdy v CHU je potrebné, aby zatrávnená plocha bola v CHU. Uvedené je relevantné pre podnik, ktorý má menej ako 50 % celkovej plochy farmy pokrytý TTP a trávami na ornej pôde a zároveň ide o podnik väčší ako 10 ha.
- **Musí byť 3,5 % neproduktívnych plôch a prvkov nad rámec GAEC umiestnených v CHU a 1 % mimo CHU, alebo sa len zráta celková výmera neproduktívnych prvkov a umiestni sa ľubovoľne na farme bez ohľadu na to, či ide alebo nejde o CHU?**
- Neproduktívne prvky sa neumiestňujú úplne ľubovoľne. 3,5 % neproduktívnych prvkov v rámci CHÚ musí byť umiestnených v CHÚ a 1 % mimo CHU má byť umiestnené v nechránenej časti. Umiestnenie samotných 3,5 % neproduktívnych prvkov v rámci CHU a 1 % mimo CHU je už na ľubovoľnom výbere parcely v rámci CHU alebo v rámci nechránenej časti. Ak podnik nezasahuje do CHU (alebo ak vôbec nezasahuje mimo CHU), potom sa príslušný podiel neproduktívnych prvkov nad rámec GAEC8 umiestňuje ľubovoľne v rámci plochy farmy.

Najčastejšie kladené otázky (10/11)

- **Musí sa pozemok členiť na 20 ha, ak zasahuje len čiastočne do CHU, t.j. viac ako 5 % plochy pozemku, resp. aspoň 0,5 ha? Prísnejšie pravidlá pre CH sa určia podľa podielu, resp. rozlohy LPISu zasahujúceho do CHU alebo podľa podielu, resp. rozlohy plochy príslušného užívateľa v danom LPISe?**
- Rozhodujúce je či príslušná časť dielu pôdneho bloku, ktorú obhospodaruje prijímateľ zasahuje na viac ako 5 % do CHÚ, resp. na viac ako 0,5 ha do CHU (ide o konkrétnu plochu daného prijímateľa, nie DPB ako taký). Vtedy sa celá plocha prijímateľa v príslušnom DPB chápe ako súčasť CHU. Prísnejšie pravidlá však neplatia pre všetky plochy zasahujúce do CHU. Prísnejšie podmienky sa týkajú v CHU len podnikov, ktoré majú nižší ako 50 % podiel celkovej plochy farmy pokrytý TTP a trávami na ornej pôdy a zároveň ide o podnik väčší ako 10 ha, pričom tieto podniky sú oprávnené aj na vyššiu platbu za eko-schémy v CHU.
- **Kedy je potrebné v rámci roka zabezpečiť pastvu na pasienku vytvorenom v rámci alternatívy ekoschémy zatrávením na ornej pôde v CHU? Je možná v prípade suchého obdobia výnimka?**
- Pasenie je potrebné zabezpečiť po dvoch rokoch od zatrávnenia (počíta sa aj obdobie zatrávnenia pred vstupom do eko-schémy). Prijímateľ je povinný obhospodarovať plochy pasením s priemerným zaťažením najmenej 0,5 dobytčej jednotky na hektár hovädzieho dobytká, oviec, kôz a/alebo koní v období najmenej od 1. júna do 30. septembra príslušného roka. V prípade závažného postihnutia podniku napr. v prípade nepriaznivých poveternostných podmienok je možné na individuálnej báze uplatniť inštitút vyššej moci.
- **Môže sa pasienok vytvorený v rámci alternatívy s ekoschémou s pasením v CHÚ obhospodarovať tak, že sa zvieratá nepasú nepretržite na celej ploche pasienka, ale len na časti, pričom spásaná časť je ohradená oplôtkami a postupne sa presúva?**
- Áno, je však nutné zabezpečiť, aby min. zaťaženie rátané na celú zatrávenú plochu, resp. pasienok bola na úrovni minimálne 0,5 DJ/ha, t. j. zaťaženie sa v prípade použitia oplôtkov neráta len na plochu aktuálne pasenú, ale na celé 4 % zatrávené v rámci eko-schémy v CHU. Celá zatrávená plocha pritom musí byť obhospodarovaná primárne pasením.

Najčastejšie kladené otázky (11/11)

- **Ako treba chápať a plniť ustanovenie: „zabezpečiť pasenie minimálne 120 dní pre dojnice (všetky zvieratá za chov – farmu, okrem povolených výnimiek, napr. zvieratá krátko pred pôrodom a po pôrode, choré zvieratá a podobne)“ – to znamená všetky dojnice prihlásené a evidované na farme napr.: číslo 1 v celkovom počte 100 ks dojníc, miesto: Varín 35, subjekt: Dolná s.r.o. 36, prihlási subjekt ako pastevný chov a na inej farme napr.: číslo 2 v počte 150 ks dojníc, miesto: napr. Dolná s.r.o. 36 (na inom konci hosp. dvora, iné ustajňovacie objekty, subjekt: Dolná s.r.o. 36 ako chov dojníc v ustajňovacích objektoch?**
- Podpora na zlepšenie životných podmienok zvierat podporou pastevného chovu sa poskytne prijímateľovi, ktorý v období od 1. mája do 31. októbra zabezpečí pasenie vybraných zvierat v chove v trvaní najmenej 120 dní pre ovce a kozy, 120 dní pre dojnice, alebo 150 dní pre jalovice. Platba sa poskytuje na počet zvierat určený podľa centrálného registra hospodárskych zvierat (CEHZ) ako priemerný počet v období pasenia na základe denného stavu zvierat v konkrétnom chove, kde sú zvieratá registrované v zmysle zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.
- **K podmienkam pastevného chovu patrí: „základná potreba krmiva musí byť pokrytá pastvou.“ - Je dovolené prikrmovať na pasienku? „Pasenie zvierat musí byť realizované podstatnú časť dňa (započítava sa aj čas presunu na pasienok)“ – Ako má chovateľ chápať podstatnú časť dňa? Dňom je myslený: deň kalendárny t.j. 24 hodín alebo len medzi východom a západom slnka? Ako treba realizovať pasenie zvierat podstatnú časť dňa? (Zabezpečiť pobyt zvierat na pasienku – to hádam chovateľ dokáže, OK.) Dojnice zvyčajne z rána sa podoja, potom sa napasú následne by mali oddychovať – prežúvať (za vysokých horúčav najlepšie v chládku pod stromami v tieni – zvieratá ak majú možnosť si vybrať, vedia kde im bude lepšie, podvečer sa podoja následne sa zhova napasú atď.).**
- Podstatná časť dňa zahŕňa obdobie, kedy je svetlo. Zvieratá majú mať podstatnú časť dňa k dispozícii pasienok, aby sa mohli pásť. V prípade zvierat, ktoré sú ustajnené, no súčasťou je aj pasienok (nie nespevnený vonkajší výbeh), ku ktorému nemajú obmedzený prístup, sa teoreticky môžu pásť 24 hod denne. Pokiaľ sú zvieratá na pasienku, prikrmovanie nie je zakázané, predpoklad však je, že zvieratá v čase prítomnosti na pasienku sa budú pásť a suché krmivo bude slúžiť len ako doplnok. Zvieratá môžu byť v čase ustajnenia (napr. večer) prikrmené aj v ustajňovacích priestoroch. Organizácia pasenia by mala zabezpečiť, že pasienok poskytuje priame spásanie porastov (nielen výbeh).
- **Pri pasení jednotlivých druhov a kategórií zvierat je príliš striktné stanovená dĺžka trvania obdobia pasenia. Treba brať v úvahu aj klimatické zmeny a obdobia sucha. Napr. v tomto roku prevažná časť chovateľov ukončila pasenie v prvej polovici augusta. To by pri aplikácii od 1.5. a v trvaní 120 dní bolo dosť obťažné. Za ďalšie prečo je rozdiel v dĺžke pasenia kráv a jalovic? Tu môže nastať problém pri šľachtiteľských chovoch (prepad produkcie).**
- Doba pasenia bola diskutovaná v pracovnej skupine. Pre jalovice je podstatne jednoduchšie zabezpečiť dobu na pasienku, keďže nemajú takú úžitkovosť ako dojnice, preto aj doba pasenia je dlhšia. Pokiaľ ide o prepad produkcie, ten je práve zohľadnený v sadzbe. Obdobie pasenia je stanovené od mája do konca októbra, pričom v tomto období je potrebné zabezpečiť minimálny počet dní, v ktorých sa zvieratá reálne pasú – zostáva tam pomerne veľká rezerva dní, v ktorých pasenie nie je potrebné realizovať. Je tiež potrebné rozlišovať medzi ukončením pasenia a jeho prerušením vzhľadom na nepriaznivé poveternostné podmienky – predpokladá sa, že po ich odznení sa zvieratá na pastviny vrátia.

Ďalšie kroky

- 1. pracovná verzia metodického usmernenia k eko-schéмам zverejnená na <https://www.mpsr.sk/rozvoj-vidieka-a-priame-platby-rybne-hospodarstvo/eko-schemy/47-43-1570>
- Návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania priamych platieb - očakáva sa predloženie na medzirezortné pripomienkové konanie v októbri 2022
- Priebežne sa poskytujú odpovede na otázky poľnohospodárov
- Pripravuje sa vnútroštátna implementácia v spolupráci s PPA

Ďakujem za pozornosť!

JUDr. Soňa Lukáčová

Odbor priamych platieb a správnych činností, Sekcia rozvoja vidieka priamych platieb

